

Initiatiefvoorstel: Bankjes in de Binnenstad

1. Aanleiding

De Utrechtse binnenstad is de afgelopen jaren volop in ontwikkeling. Er is veel geïnvesteerd in het aantrekkelijker maken van de openbare ruimte, wat heeft geleid tot een mooi en levendig stadsbeeld. Toch profiteren niet alle Utrechters evenveel van deze vooruitgang.

Met name voor ouderen is de binnenstad minder toegankelijk geworden. In de loop der jaren zijn veel (seniorvriendelijke) bankjes uit de stad verdwenen. Waar vroeger op verschillende plekken langs de grachten gelegenheid was om even uit te rusten, zijn deze bankjes weggehaald. In sommige gevallen kwamen er tijdelijke of kunstzinnige zitobjecten voor terug, maar deze bleken vaak niet geschikt voor senioren bijvoorbeeld door een te lage zit, het ontbreken van armleuningen of een te harde rugleuning.

Het resultaat is dat ouderen zich minder makkelijk door de binnenstad kunnen bewegen. Tijdens gesprekken met belangenvereniging U op Leeftijd werd duidelijk dat dit voor veel senioren een drempel vormt om de binnenstad te bezoeken.

Daarnaast hebben voldoende zitplekken ook een economisch en sociaal nut: ze nodigen mensen uit om langer te verblijven, om even een ijsje of broodje te eten en dragen zo bij aan de levendigheid en gastvrijheid van de binnenstad.

Hoewel er soms zorgen bestaan dat bankjes overlast kunnen veroorzaken, laat de praktijk in de binnenstad zien dat dit meestal niet het geval is. De huidige bankjes worden op een nette manier gebruikt en vormen geen probleem voor de openbare orde.

2. Doelstelling

Het doel van dit initiatief is om de toegankelijkheid, leefbaarheid en gastvrijheid van de Utrechtse binnenstad te vergroten door het herplaatsen van seniorvriendelijke bankjes en stoelen in de stijl Montseny. Impressies van deze bankjes en stoelen zijn in de bijlage te zien. Deze stijl zitmeubilair wordt op tal van plekken in de binnenstad gebruikt. Deze bankjes en stoelen hebben rugleuningen, armleuningen en kunnen op een hoogte worden geplaatst dat het voor een senior makkelijker is om hieruit te komen dan andere modellen van bankjes en stoelen.

Deze bankjes bieden:

- rustpunten voor ouderen en voetgangers;
- extra verblijfskwaliteit voor bezoekers en bewoners;
- meer leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de binnenstad, wat bijdraagt aan een beter ondernemersklimaat.

3. Proces en samenwerking

Inventarisatie

In samenwerking met de ambtelijke organisatie is in kaart gebracht waar zich momenteel zitplekken bevinden en waar er hiaten zijn. Uit deze inventarisatie blijkt dat met name langs de Oudegracht, de Nieuwegracht en het pleintje bij het Catherijneconvent een tekort is aan geschikte zitmogelijkheden.

Op basis van deze analyse is een overzicht opgesteld van de mogelijke locaties voor nieuwe bankjes en stoelen. Deze stijl is in dezelfde stijl als de paar bankjes die nu al in de binnenstad staan.

Openbare orde en veiligheidsaspecten

In het proces is gekeken naar de openbare orde en veiligheidsaspecten. Hierbij zijn twee locaties afgevallen aan de Nieuwegracht. Hier staat het huidige beleid geen straatmeubilair toe vanwege nabijheid van het Leger des Heils en het risico op overlast.

Overleg met maatschappelijke partners

Er is overleg gevoerd met:

- U op Leeftijd (belangenvereniging voor senioren)
- Voetgangersvereniging Utrecht

Beide partijen reageren positief en benadrukken het belang van voldoende rustplekken in de stad.

Daarnaast is de samenwerking gezocht met het wijkbureau binnenstad, onder meer bij de verspreiding van flyers om buurtbewoners en ondernemers te betrekken bij het plan. De reacties worden verzameld en meegenomen in het definitieve voorstel.

Afstemming met BING

Het voorstel is tevens gedeeld met Beheer, Inrichting en Gebruik (BING). Bij dit proces zijn een aantal banken afgevallen vanwege ander gebruik van die locaties, veiligheid of doorstroming.

Dit project loopt deels gelijk met project Autoluwe Binnenstad. Hierbij wordt gekeken naar een herinrichting van Smebrug tot aan Vollersbrug. In project Autoluwe Binnenstad wordt al rekening gehouden met de plaatsing van bankjes.

4. Concreet voorstel

Oude Gracht

Plaatsing van bankjes op de volgende bruggen:

Zandbrug (2) – Jacobibrug (2) – Viebrug (2) – Bakkerbrug (2) – Bezembrug (1) – Stadhuisbrug (4) – Kalisbrug (2) – Maartensbrug (2) – Gaardbrug (1) – Weesbrug (3)

De overige plaatsingen op de bruggen van de Oudegracht die onder project Autoluwe Binnenstad vallen zijn als volgt: Smebrug (7) – Geertebrug (1) – Vollersbrug (2)

Nieuwe Gracht

Plaatsing van stoelen op de volgende bruggen:

Pausdam (3) – Servaasbrug (3)

Catherijneconvent

In overleg met Catherijneconvent en gemeente is besloten om voor nu geen bankjes te plaatsen op het plein voor het Catherijneconvent, want er zijn al gesprekken over verdere aanpak van het plein. Wel gaf het Catherijneconvent aan dat ze graag betrokken worden bij een breder gesprek over de leefbaarheid van het plein.

5. Financiële onderbouwing

Locatie	Type zitplek	Aantal	Kosten (excl. btw, incl. plaatsing)
Oudegracht	Bankjes	21	€ 33.600
Nieuwegracht	Stoelen	6	€ 8.400
Totaal		27	€ 42.000 (excl. btw)

De kosten zijn eenmalig en omvatten levering en plaatsing.

We stellen voor dat het onderhoud van de bankjes en stoelen binnen het groeikader van de gemeente Utrecht wordt opgenomen, zodat dit structureel wordt geborgd.

Voor de financiering van aanschaf en plaatsing van de bank vragen we € 42.000. Het betreft een incidentele investering. Deze middelen worden gedekt uit de reserve Riolering.

6. Openbare orde en veiligheid

We voorzien geen knelpunten op de huidige vastgestelde locaties. Eerder gaven we al aan dat twee bruggen aan de Nieuwegracht af zijn gevallen door bestaand beleid.

De overige locaties voldoen aan de richtlijnen voor openbare ruimte, toegankelijkheid en veiligheid.

De huidige ervaring in de binnenstad toont bovendien aan dat de kans op overlast door daklozen of nachtverblijf gering is.

7. Participatie

Om omwonenden en ondernemers langs de Oudegracht te betrekken bij dit initiatief is, in samenwerking met het Wijkbureau Binnenstad, een flyeractie uitgevoerd. In totaal zijn circa duizend flyers verspreid tussen de Zandbrug en de Weesbrug. Met deze actie zijn bewoners en ondernemers uitgenodigd om hun mening en aandachtspunten te delen.

Naast deze bewonersparticipatie zijn gesprekken gevoerd met belangenorganisaties en de voetgangersvereniging. Deze gesprekken bevestigen het maatschappelijk draagvlak voor het initiatief en onderstrepen het belang van extra zitgelegenheden voor toegankelijkheid en verblijfskwaliteit in de binnenstad.

Naar aanleiding van de flyeractie zijn drie reacties ontvangen. Alle respondenten staan positief tegenover het initiatief; negatieve reacties zijn niet binnengekomen. De reacties bevestigen het

maatschappelijk draagvlak voor het plaatsen van extra zitgelegenheden, met name ten behoeve van senioren en wandelaars in de binnenstad.

Daarnaast zijn aandachtspunten genoemd voor de verdere uitwerking. Zo wordt gewezen op overlast van langdurig geparkeerde bedrijfswagens op stoepen en bruggen, waardoor zitplekken minder aantrekkelijk of onbruikbaar kunnen zijn. Ook is het belang benoemd van duidelijke afspraken over het gebruik van de bankjes, zodat deze toegankelijk blijven en niet worden geblokkeerd door geparkeerde fietsen. Hierbij wordt gevraagd om consequente inzet van toezicht en handhaving.

De ontvangen reacties laten zien dat het initiatief breed wordt gesteund, mits het onderdeel uitmaakt van een integrale benadering van verblijfskwaliteit, toegankelijkheid en handhaving in de historische binnenstad.

8. Adoptie van bankjes

Om de betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij de openbare ruimte te vergroten en tegelijkertijd bij te dragen aan de financiering van nieuwe zitplekken, stelt het CDA Utrecht voor om te onderzoeken hoe het adopteren van bankjes mogelijk gemaakt kan worden.

Met een 'Adopteer een bankje'-programma kunnen bewoners, ondernemers of organisaties een bijdrage leveren aan de stad door (mede) de plaatsing van een bankje te bekostigen. In ruil daarvoor kan op het bankje een persoonlijk plaquette of inscriptie worden aangebracht, bijvoorbeeld met een naam, boodschap of korte herinnering.

Dit initiatief heeft meerdere voordelen:

- Het versterkt de band tussen Utrechters en hun stad;
- Het stimuleert maatschappelijke betrokkenheid en eigenaarschap;
- Het kan extra financiële middelen opleveren voor het plaatsen van nieuwe bankjes, niet alleen in de binnenstad, maar ook in andere wijken van Utrecht;
- Het draagt bij aan een persoonlijke en herkenbare openbare ruimte waarin verhalen van bewoners zichtbaar worden.

Het CDA Utrecht stelt voor dat de gemeente Utrecht onderzoekt hoe een dergelijk adoptieprogramma structureel kan worden ingericht, bijvoorbeeld via een eenvoudig aanmeldsysteem of samen met wijkbureaus en buurtinitiatieven. Hiermee kunnen bewoners en ondernemers actief bijdragen aan een stad waar iedereen even kan zitten én genieten.

9. Conclusie en verzoek

Met dit voorstel wil het CDA Utrecht bijdragen aan een toegankelijke, gastvrije en levendige binnenstad. Comfortabele bankjes bieden niet alleen rust voor ouderen en wandelaars, maar versterken ook de verblijfskwaliteit van de stad en ondersteunen lokale ondernemers.